

I hvilket Forhold bør Eier og Forpagter deeltage i Omkostningerne ved Underdrainingen?

(Af Kammerherre P. S. Classen paa Korselige paa Falster.)

Det nylig udfomne 1ste Binds 2det Hefte af Tidsskrift for Landøkonomi, 3die Række, indeholder en interessant Undersøgelse af det Spørgsmaal: „i hvilket Forhold bør Eier og Forpagter deeltage i Omkostningerne ved Underdrainingen?“ hvorved forhaabentlig vil foranlediges, at dette for vort Agerbrug overordentlig vigtige Spørgsmaal bliver underkastet en flersidig Drøftelse. Som et ringe Bidrag hertil meddeles herved nedenstaaende Bemærkninger.

Forfatteren, der besvarer det opfaste Spørgsmaal derhen, at „Eieren bør bekoste hele Anlægget, imod at han lader sig dette godtgjøre af Brugerens med en aarlig Forrentning og Amortisation af 6 pCt. af Anlægscapitalen“, gaaer i ja Henseende aabenbart ud fra den Forudsætning, at Drainingsforetagender hos os skulde afgive aldeles betryggende Sikkerhed for de Capitaler, der anbringes i dem. Han udtaler ikke alene, at Eieren „vanskelig kunne anbringe deres Penge sikkrere og fordeelagtigere“; men han udvikler endvidere, hvorledes efter hans Formening „al Vængsteligbed for at anbringe Capitaler i Drainingsforetagender maa bortfalde“.

Det betvivles imidlertid meget, at ret mange Eiere eller Capitalister heri ville give Forf. Medhold. Det turde være

meget sandsynligere, at de — ikke uden Grund — ville finde, at slige Capitaler hos os for Tiden i flere Henseender løbe en ikke ubetydelig Risiko, navnlig en saadan, der udfordrer en høiere Forrentning, end den af Forf. beregnede.

Naar man har havt Leilighed til at besee veludførte Drainingsanlæg, kan man vel neppe have noget at indvende imod, hvad Forf. anfører om Varigheden af selve Leerrørene, naar de ere gode, eller af deres Forbliven i deres rette Leie, naar Nedlægningen er foretaget med fornøden Omhu. Det samme kan derimod ikke indrømmes med Hensyn til „Sikkerheden for, at Drainene efter flere Aars Forløb skulde blive opfyldte med Afslæmning, og af den Grund blive ubrugbare, saa at Anlægget trængte til at omlægges“. Dette hører identivis iblandt de flere Ting, der beroe — foruden paa Udskilligt, der vanskeligt kan forudsæes — paa det System, hvorefter Drainingen udføres i det Hele. Vel siger Forf. herom, „at Systemet nu har naaet et saa sundt Standpunkt, en saa almindelig Anerkjendelse, at det — gennemført med Omhu og Dygtighed — sikkert vil staae sin Prøve“; endvidere: „at Theori og Praxis synes nu i denne Sag at være blevne enige, og at man derfor kan antage at have naaet et saa constant Udviklingsstrin i denne Deel af Agriculturen, at al Uengstelighed for at anbringe Capitaler i Drainingsforetagender maa bortfalde“. Det betvivles — som sagt — imidlertid, at ret mange Giere eller Capitalister heri ville give Forf. Medhold. Navnlig ville de identivis med Grund kunne indvende, at der med Hensyn til Drainenes Dybde, Afstand og Fald m. m. endnu herse væsentlige Tvivl, som ikke saa let kunne, og ikke saa snart ville blive løste. Man kan — med Forf. — tilfulde anerkjende den store Fordeel, vi kunne drage af de mangfoldige Feil, der andensteds ere begaaede, og af de Erfaringer, der ere vundne for os derved, „at man i England og Skotland mange Steder drainer om igjen for 2den og 3die Gang“, uden derfor at nære den sanguiniske Forhaabning, at vi skulde blive ganske fri for at betale Lærepenge. Jo sandsynligere det nu er, at Gierne i

Almindelighed ikke ville anerkjende den Sikkerhed for Anlægs-
 capitalen at være tilstede, hvorpaa Forf. har bygget det Re-
 sultat, hvortil han er kommet, desto vigtigere bliver det at un-
 dersøge, om en vis Rente — og navnlig de angivne 6 pCt.
 — af Anlægscapitalen skulde være den rette Maale-
 stof for den Anpart, som Forpagteren bør tage i
 Drainingsbekostningerne? Herfra bør man neppe lade
 sig afholde ved det, som Forf. anfører om, at der „ikke bør
 lægges for megen Vægt paa at udfinde, om Godseieren bør
 have $\frac{1}{2}$ pCt. mere eller mindre, da det almindeligt kun vil
 blive saa Nar om at gjøre, hvori disse pCt. blive betalte, efter-
 som Forholdet efter Forpagtningens Udløb sandsynligvis vil
 ordne sig af sig selv, idet Renten forsvinder og gaaer op i den
 høiere Forpagtningssafgift, der da vil blive budt“. Thi deels
 er det neppe praktisk at antage Andet, end at de, der skulle
 tillægge Capitalen, ville tage særdeles Hensyn til, hvilke pCt. de
 kunne erholde af samme; deels skjønnes det ifølge det Foran-
 førte ikke, hvorfra Eierne skulle hente betryggende Sikkerhed for,
 at ikke Drainingsanlægget ved Forpagtningens Udløb skal vise
 sig at være mere eller mindre — om ikke aldeles forfæilet, saa
 at det maa gjøres om igjen; deels endelig synes det klart,
 at man ved en Undersøgelse, som denne, naar man vil være
 vis paa virkelig at fremme Sagen, ikke bør holde sig ude-
 luffende til, hvad Rente den ene Part, der tillægger Capi-
 talen til et fælleds Maals Opnaaelse, antages at kunne
 nøies med at erholde, med aldeles Forbigaaelse af, hvad
 Rente den anden Part maa antages at kunne være
 tjent med, d. e. have Fordeel af at paatage sig —
 at svare.

Beskaffenheden af de Fordele, som Drainingen medfører
 for Brugereren, fortjener i saa Henseende naturligvis særdeles
 Opmærksomhed. De bestaae, ifølge hvad Forf. identsivl meget
 rigtigt anfører, i følgende:

1) Ved Draining befries Jorden paa en fuldkomnere
 Maade fra skadeligt Vand, end ved almindelige Brakgrøfter,

den kan altsaa behandles tidligere om Foraaret og sildigere om Efteraaret, „Saaening og Høst blive tidligere og sikkrere, „Dyrkingen af Rodfrugter“ og „en mere indbringende Driftsmaade i det Hele bliver anvendelig“.

2) „Jorden bliver varmere og mere porøs“; „Mergling og Gjødning have en fuldkommere Virkning“.

3) Draining forhoier Jordens Produktionsevne saaledes, at der høstes fra 10 pCt. til 50 pCt. mere paa drainet Jord, end paa ikke drainet.*)

4) „Drainet Land er lettere og billigere at behandle med Bloug, Harve o. s. v., idet Grøfterne undgaaes“.

5) „En Tønde Land, der trænger til Afgroftning, afgiver fra $\frac{1}{10}$ til $\frac{2}{10}$ af sit Areal til Grøfter. Bliver nu denne Tønde Land drainet, saa spildes ingen Jord, men istedetfor kan paa ovennævnte $\frac{1}{10}$ à $\frac{2}{10}$ Td. Land høstes fra $1\frac{1}{2}$ til $\frac{3}{4}$ Td. Sæd.“

Ligejom nu allerede denne Beskrivelse af Fordelene ved Draining, hvortil formeentlig endnu kunde tilføies:

6) At Sædmarkerne befries fra det Ukrudt, der ellers voxer langs med Grøfterne.

7) At Korn avlet paa drainet Jord skal være vægtigere, end paa udrainet —, opvækker Formodning om, at en Forpagter, som faaer en saadan Forbedring udført uden nogen Bekostning for sig, en Forbedring, hvorom „engelske Landmænd forsikre, at Anlægscapitalen til samme forrenter sig mindst med 10 pCt.“, og hvorom der „fra Skotland kan hentes mange slaaende Exempler paa, at Forpagtnings-Afgifterne ere stegne til det dobbelte, ja endog undertiden derover, efterat Jorderne ere blevne vel drainede“ —, maatte kunne svare endeel mere, end 6 $\frac{1}{2}$ af Anlægscapitalen, naar denne forøvrigt anvendes med nogenlunde Defonomie; saaledes synes det derhos klart,

*) Hvorledes dette kan bringes i Samklang med hvad Forf. et andet Sted anfører af et preussisk Ministerial-Circulaire, nemlig at „Draining under gunstige Forhold forhoier Jordbundens Produktionsevne med 50 til 100 pCt.“, har Undertegnede ikke kunnet forklare sig.

at det Princip, hvorfra Forf. er gaaet ud, i det han har baseret Forpagterens Bidrag til Drainingsomkostningerne ene og alene paa et vist Procent-Beløb af Anlægscapitalen, er mindre rigtigt allerede af den Grund, at Anlægscapitalen efter Forf.'s egne Uttringer kan variere saa betydeligt som fra 20 til 50 Rbd. pr. Td. Land, uden at det paa nogen Maade er givet, at Forbelen, der ifølge det Foranferte ogsaa er meget variabel, staaer i noget bestemt Forhold til hiin Forskjel i Bekostningen.

Udseer man imidlertid fra dette Princip, som bygget paa en altfor usikker Basis, og fastholder alene den Anvendelse, som Forf. har gjort deraf, og hvorved han — idet han beregner Drainingsomkostningerne til en Middelpriis af 33½ Rbd. pr. Td. Land — kommer til at antage 2 Rbd. pr. Td. Land som det Brugerens bør svare aarligt, naar Eieren bekoster Drainingen, (og dette kan man med langt større Sikkerhed fastholde, eftersom Forf. sammesteds om bemeldte 2 Rbd. pr. Td. Land tilføier, at de rundeligt ville udkomme af den Arealgevinst af 5 til 10 pCt., der opstaaer ved Drainingen, idet Grøfterne bortfalde, hvilket dog kun udgjør een af dens mangfoldige Fordele), — saa turde heri maaskee søges et Udgangspunkt, hvorfra man med behørigt Hensyn til nogle andre Momenter, som herefter skulle anføres, muligt kunde komme til et Resultat, som bedre vilde tilfredsstille begge Parter, hvilket jo er det, hvorpaa det her egentlig kommer an.

Der er i saa Henseende at bemærke: 1) at, naar Forf. angiver 33½ Rbd. som Middelpriis for Drainingen af 1 Td. Land, saa er dette identisk vel høit regnet. I det samme her omhandlede Hefte af „Tidskrift for Landøkonomie“ findes en Beregning af Proprietair Valentiner over en af ham udført Drainering af 70 Td. Land, som, uagtet flere Omstændigheder bidroge ikke ubetydeligt til at fordyre den, dog ikke kostede mere end 26 Rbd. pr. Td. Land, og det bemærkes deri udtrykkelig, at under heldigere Forhold haabede Hr. V., at endog en dybere

og smukkere Draining vilde kunne udføres for 2 à 3 Rbd. mindre, altsaa for 23 à 24 Rbd. pr. Td. Land.

2) Hvor der draines, der sparer Forpagteren strax den hele Beføstning, han ellers vilde havt med Brakgrøsters Gravning og Oprensning — ikke alene i selve Brakaaret, men ogsaa i de paafølgende. Det contante Beløb, som Forpagteren derved besparer, og som paa mange Steder beløber sig til henved 5 Rbd. pr. Td. Land, er det klart, at han kan erlægge til Eieren i Afdrag paa den til Draining medgaaende Capital, uden at dette i mindste Maade gjør noget ualmindeligt Skaar i hans egen. Et saadant Afdrag paa Anlægscapitalen fra Brugerens Side er saa meget naturligere, som der er andre Grundforbedringer — for Exempel Mergling,*) paa hvilke vi daglig ere Vidne til, at Forpagtere anvende ikke ubetydeligt af deres Driftscapital. Man kan neppe lægge for megen Vægt paa enhver Omstændighed, der saaledes kan bidrage til at formindste den særdeles betydelige Anlægscapital, som Drainingen udfordrer fra Eieren Side, og som danner den væsentligste Vanskelighed ved denne vigtige Grundforbedrings Udbredelse. Af lignende Vigtighed bliver Alt, hvad der kan bidrage til at bringe Anlægscapitalen det snarest mulige tilbage i Eieren Besiddelse. I saa Henseende bemærkes

*) Forf. siger ogsaa om Draining, at „den er en Forbedring, som lig Mergling efter kort Tids Forløb gjør sig betalt“. (Pag. 154.) Kan man være aldeles vis paa, at Draining ikke ogsaa har den Lighed med Mergling, at den aabner Planterne Adgang til Næringsdele af Jordbunden (nemlig de dybere liggende), som hidtil ikke have været tilgængelige for dem, uden at der dog haves Sikkerhed for, at dette Næringsstof vil blive Jordbunden erstattet i samme Forhold, som det, hvori det vil blive den afkrævet? Er noget Saadant tænkeligt, da vilde det samme kunne siges om Draining som om Mergling, at „den gjør en rig Fader, men en fattig Søn“, d. e. at den bringer størst Nytte til den, der bruger Jorden i de første Aaringer, efter at Grundforbedringen er udført. I England, hvor Brugen af kunstige Gødningemidler hører til det Almindelige, kan sigt ikke have den samme Betydning, som det vilde have hos os.

endelig: 3) at Fordelen for Brugerens ved en Marks Draining langt fra vil være eens hvert Aar. Det er saaledes klart, at Jordens forøgede Produktionsverne vil være af større Værdi for ham, naar Marken bærer Hvede, end naar den bærer Havre, større naar Marken bærer Havre, end naar den bærer Græs o. s. v. Brugerens Bidrag til Eieren kunne derfor med god Grund rettes derefter. Regner man, at der endnu er 8 Aar, i hvilke Forpagteren har Brugen af den Mark, der skal draineres, saa udgjøre de 2 Rbd. pr. Td. Land aarligt i disse 8 Aar ialt 16 Rbd. Istedetfor at svares med 2 Rbd. aarligt kunne disse 16 Rbd. under Forudsætning af en almindelig 8 Marks Drift formeentlig fordeles omtrent som følger:

I Slutn. af det 1ste Aar est. Drain., da Marken bærer Hvede 6 Rbd.

—	—	2det	—	—	—	—	Erter	4	—
—	—	3die	—	—	—	—	Byg	3	—
—	—	4de	—	—	—	—	Havre	2	—
—	—	5te	—	—	—	—	Kløver	$\frac{1}{2}$	—
—	—	6te	—	—	—	—	Græs	$\frac{1}{2}$	—
—	—	7de	—	—	—	—	Græs	$\frac{1}{2}$	—
—	—	8de	—	—	—	—	ligger Brak	=	—

16 Rbd.

Erre disse end formeentlig de væsentligste Momenter, der her fortjene at komme i Betragtning, saa være det dermed ikke sagt, at jo Praktisk-Sagkyndige ville kunne finde endnu flere, der maatte kunne tjene til at forene begge Parters Interessjer. I Forbigaaende anføres her, at Brugerens saaledes paa sin Side ofte uden synderlig Byrde vil kunne paatage sig Kjørenes Transport, hvorimod Eieren undertiden vil være istand til at bidrage til Sagens Fremme deels ved at lægge sig efter selv at fabrikere Kjørene til billig Priis, deels ved at indromme Forpagteren en saadan mere indbringende Drift, som Draining siges i visse Tilfælde at gjøre anvendelig. Det indrømmes i det Hele gjerne, at Eierne med Hensyn til en saa overordentlig vigtig og kostbar Grundforbedring bør komme Brugerens Ønsker imøde og deres Bestræbelser tilhjælp; det

indrømmes endvidere, at for Sagens Fremmes Skyld bør Forpagterens Bidrag ikke sættes høiere, end Diemedet udfordrer, altsaa ikke høiere, end at Drainingen for en ikke ubetydelig Deel bliver til reen Fordeel for ham. Men da maa det ogsaa anerkjendes, at — da denne Fordeel kommer Forpagteren paa flere Maader strax og directe tilgode uden nogen Anstrængelse fra hans Side, medens Eieren baade har Byrden af at tilveiebringe og af at risikere Anlægscapitalen, hvorimod han med Hensyn til Fordelen er henviist til en kommende uvis Fremtid, saa udfordrer Diemedet, d. e. Sagens Fremme, paa den anden Side ogsaa, at der tages et saadant Hensyn til Eieren's Interessse, som kan overvinde hans naturlige Betænkneligheder ved at risikere sin Capital, og bevirke, at ogsaa han kan føle sig opfordret og opmuntret til at gaae ind paa Sagen. Men et saadant Hensyn tager Man ikke, naar Man i alle Tilfælde vil have Forpagterens Bidrag indskrænket til $6\frac{2}{3}$ af Anlægscapitalen, hvad enten denne paa den ene Side, og Forpagterens Fordeel paa den anden Side, forøvrigt er større eller mindre. Det maa dog tages vel i Betragtning, at, om ogsaa Eieren erholder mere end bemeldte $6\frac{2}{3}$, har han derved endnu ingen Fordeel i den Forstand, i hvilken Forpagteren har Fordeel af Drainingen. Han faaer kun et større Afdrag paa den Capital, som han har udlagt. Det maa heller ikke oversees, af hvor mange Grunde Byrden af at tilveiebringe Anlægscapitalen hos os, hvor Regjeringen ikke forhjælper dem til samme saaledes som i England, kan blive Eierne besværlig. I saa Henseende turde den Anviisning, som Forf. giver Godseierne paa de Capitaler, som de ville erholde til Raadighed ved Salg af Bøndergods, ikke have nogen synderlig praktisk Betydning, efter som private Godseiere som oftest ville have at afbetale disse Capitaler paa indestaaende Prioritetsgjeld, og Lehnsbesiddere ville være forpligtede til at frugtbargjøre dem paa ganske anden og sikrere Maade.

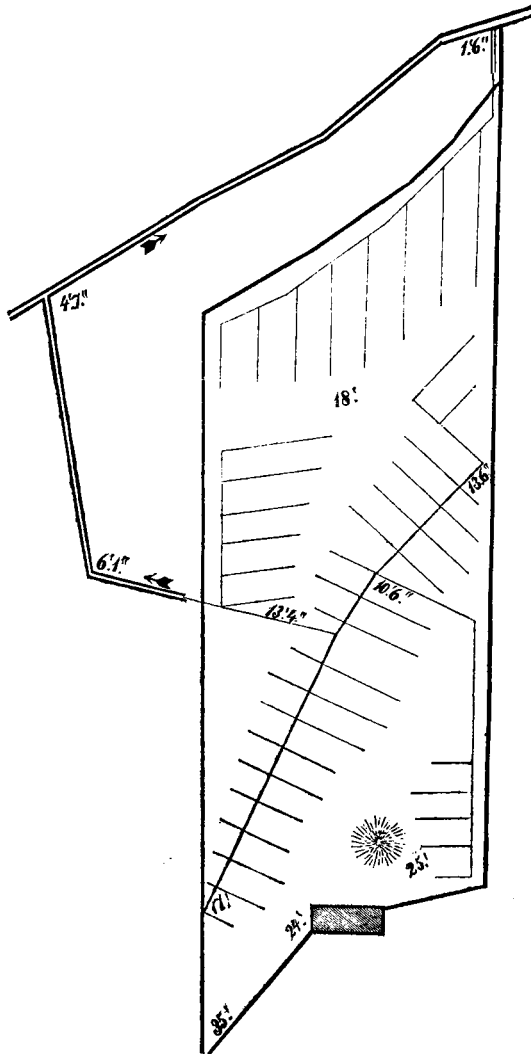
At der af Forpagtere hos os, saaledes som nærværende Bemærkninger væsentligen gaae ud paa at vise, baade kan og

bør svares større Bidrag til Drainings-Udførelserne, end i England i Almindelighed skal være Tilfældet, er uden tvivl heller ikke videre end en naturlig Følge af den Forskiel, der er imellem Forpagtningsforholdene paa begge Steder. Medens nemlig hos os Forpagtnings-Udførelserne, der længe formedelst Naturalhøveriets Indflydelse vare meget lave, efter dettes Ophævelse have hævet sig betydeligt, og vel kunne antages endnu at være i stadigt Stigende, vare de derimod i England som Følge af de ved Korntoldlovene i sin Tid kunstigen tilveiebragte høje Kornpriser stegne til en Hvide, hvorpaa de — efter bemeldte Loves Ophævelse — umuligen kunde holde sig uden ganske overordentlige Forholdsregler. Forpagterne kunne ikke vedblive at svare dem, uden at ruineres; Eierne kunne ikke undvære dem, uden et særdeles føleligt Tab. Af hvilken overordentlig Bigtighed Sagen var for begge Parter, fremgaaer klart af den ikke mindre overordentlige Kjendsgjerning, at den engelske Regjering, der ellers principmæssigt overlader Agerbrugets Opkomst til den private Flid, undtagelsesviis bevilgede den uhyre Sum af 54 Millioner Rbd. for at anvendes som Laan til at fremme Drainingen. Disse Forhold taale saaledes aldeles ingen Sammenligning med vore. For at Drainingen hos os kan faae en ønskelig Fremgang, er det vistnok først og fremmest af Bigtighed, at vi faae vel begyndt og selv samle flere og sikrere Erfaringer om de Fordele, som vi tør love os af samme, og at der om disse Erfaringer offentliggøres ret udførlige Efterretninger. En Begyndelse hermed er allerede skeet i det forrige Hefte af dette Tidsskrift. Flere lignende Bekjendtgjørelser ville forhaabentlig ikke udeblive. Her paa Falster stode — næst efter Godseier Tesdorps's Drainingsforetagender i det Store — alt ifjor et mindre Forsøg paa Gaarden Siegod ved Nykjøbing, hvis Eier leverede sin Forpagter fornødne Rør til Drainingen af omtrent 7 Td. Land, som Forpagteren forøvrigt paa egen Beføstning udførte, og fandt sig dermed saa fornøjet, at han nu efter eget Tilbud svarer 2 Rbd. aarligt i forholdet Afgift for hver Tønde Land, som Eieren befofter drainet, forudsat derhos, at Befost-

ningen ikke opløber højere end til 25 Rbd. pr. Td. Land. Korenes Transport fra Udsibningsstedet, som rigtignok kuns er $\frac{1}{4}$ Miil fra Gaarden, paatager Forpagteren sig desforuden. I indeværende Aar udføres endvidere Drainingsforsøg af Gaardeier Nyholm paa Liselund, af Kjøbmand Benzon i Stubbe-
kjøbing, og af det Classenske Fideicommisses Agerbrugsskole paa Næsgaard, hvert Sted med circa 10 Td. Land. Angaaende Forsøget paa sidstnævnte Sted har Landmaaler Møller Holst, efter hvis Plan og Veiledning det er udført, saaledes som hosi-
lede Kort udviser, givet følgende Indberetning:

(Drainanlæg paa Næsgaard.)

„Ved de foreløbige Undersøgelser, som anstilledes ved Slut-
ningen af Mai Maaned d. A., og som bestode i Gravning
„og Boring paa forskjellige Puncter til en Dybde af 6 og 8
„Fod, viste det sig, at Jorden bestaaer af en sandblandet Leer-
„jord, der paa Grund af den ulige Fordeling af Leer og Sand
„ingenlunde kan kaldes uigjennemtrængelig for Vandet. Dette
„fremtraadte endnu tydeligere ved Gravningen af Grøfterne, da
„man derved hyppigt traf paa rene Gruslag af forskjellig Ud-
„strækning i Brede og Dybde. I den lavere midterste Deel
„af Marken er Mosejord, som dog i en Række af Aar har
„været dyrket. Vandet stod paa de højeste og laveste Steder
„(af den drainede Deel af Marken) den Gang indtil 2 Fod
„fra Overfladen, paa mellemliggende Høider afværedes dets Af-
„stand fra Overfladen mellem 2 og 5 Fod. Marken trængte
„altsaa i hoi Grad til at befries for Vand, som ikke tilstrække-
„ligt kunde aftappes ved Hjælp af de stedfindende aabne Grøfter,
„da Afløbet fra den større Deel af Marken skulde føres gjen-
„nem en Bakke, hvori Grøfter bestandig og meget hurtigt fyld-
„tes af Dværgsand, der standsede Vandløbet. Der drainedes
„da, som det sees paa medfølgende Tegning, efter de forskjellige
„stedlige Forhold paa en Afstand af 8, 9 eller 10 Favne og
„4—6 Fods Dybde. Grøfterne gravedes nedensfra opad og

NB. Tallene paa Kortet angive (i Fod og Tommer) horizontale Høi-
der over Havet.

„Lægningen af Rørene udførtes i Reglen omvendt ovenfra nedad,
 „dog maatte det største Hoveddrain, der optager Vandet fra den
 „store Deel af Marken, og som bestod af 3 Tommers Rør,
 „lægges tidligere end de deri udmundende Drains, da dette
 „Stykke ellers ikke kunde holdes aabent, og Vandet i den oven-
 „for beliggende Lavning selvfølgelig ikke kunde fjernes. Ved Læg-
 „ningen af dette Drain kom en overordentlig Mængde Vand
 „tilsynne, som i længere Tid strømmede bort i en saadan Masse,
 „at det næsten fyldte Drainet. Strømningen har nu senere
 „tabt sig meget, uden dog at være ophørt. Grøfterne graves
 „med Landets Spader indtil det sidste Spademaal, hvortil smal-
 „lere Spader benyttes, hvis nederste Brede svarede til Røre-
 „nes Størrelse. Den første Gravning udførtes paa Accord
 „oprindelig til en Betaling af 1 Sk. pr. Favn for hver Fods
 „Dybde, altsaa 4 Sk. for en Favn at grave 4 Fod dyb o. s. v.
 „(Grøfternes Brede afvelede efter Arbejdernes Forgodtbefindende
 „mellem $1\frac{1}{2}$ og $2\frac{1}{2}$ Fod); men Betalingen maatte senere for-
 „høies paa Grund af den betydelige Mængde Steen, som fandtes
 „i Jorden, og som deels maatte udgraves og deels omgraves,
 „saa at Rørlinierne maatte lægges i Buer, der dannedes ved
 „at benytte de Krumninger, som Rørene havde antaget under
 „Brændningen. Gravningen med de smalle Spader, saavelsom
 „Oprensningen med en hul Skovl, Lægningen og den første
 „Dækning af Rørene udførtes paa Dagløn, Lægningen selv-
 „følgelig af de mere betroede Arbejdere. Grøfterne sløfedes i
 „Begyndelsen med Spaden, men senere lod Bestyreren, Hr.
 „Forstander Fangel, dette udføre med Ploven, hvorved meget
 „Arbejde sparede.“

„Rørene vare hentede fra Godseier Tesdorpf's Teglværk
 „paa Durupgaard. Der benyttes ingen Muffer. Marken er
 „nu uagtet sin bølgeformede Overflade aldeles fri for Grøfter
 „og vil heller ikke blive forsynet med Vandfurer.“

„Udgifterne have været følgende:

„1620 Favn Grøfter at grave i Accord:	87 Rbd.	2 Mk.	2 St.
„do. do. at forsyne med Drainrør o. s. v.	65 —	2 —	—
„9700 Fod Rør af forskjellig Gjennem-			
„snit fra 1—3 Tommer	105 —	4 —	—
„Transport af Rørene og anden Be-			
„nyttelse af Heste (à 2 Rbd. for			
„Parret en Dag)	22 —	—	—
„Planlægning ic.	7 —	2 —	—
	287 Rbd. 4 Mk. 2 St.		
„Salt pr. Favn: 1 Mk. 1 St. eller pr. Td. Td. (Markens			
„Areal = 11 Td. Td.) 26 Rbd. 9 St.“			

S. P. C.